7/393

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

567
B

SAYI : KDD.SÖ.1.01/ 1922
KONU : Yazılı Soru Önergesi

ANKARA
20 AĞUSTOS 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M.'nin 12.08.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/393-1407/380 sayılı yazıları.

İlgide kayıtlı yazı ekinde, Bursa Milletvekili Teoman ÖZALP'e ait, 7/393-1407 esas no'lu yazılı soru önergesine ilişkin, Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

H. Y. Gökalp
Prof.Dr. Hüsnü Yusuf GÖKALP
Bakan

EKİ: 1 Adet Önerge (3 Sayfa)

DAĞITIM:
Gereği İçin:
-T.B.M.M Başkanlığına

Bilgi İçin:
-Başbakanlığa

7/393

Esas No:7/393-1407

Bursa Milletvekili Teoman ÖZALP'in, çiftçilere yapılan desteklemeler konulu yazılı soru önergesinde yer alan, bakanlığımızla ilgili sorular ve bunlara ait cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

SORU 1-Zirai kredi faizlerinin yüksekliği çiftçilerimizi zor duruma sokmaktadır. Faiz oranlarını aşağıya çekmeyi düşünüyormusunuz?

CEVAP 1-Bilindiği üzere; Ziraat Bankası esas olarak tarım kesimine finansal destek sağlamak ve diğer her türlü bankacılık işlemlerini yapmak amacıyla kurulmuştur. Bunun için de kullanılabilir kaynaklarının önemli bir kısmını tarımsal ve tarımsal içerikli kredilere tahsis etmektedir.

Tarımsal kredi faiz oranları ise, günün koşullarına göre, bankanın kaynak maliyeti dikkate alınarak belirlenmeye çalışılmaktadır. Ancak, özellikle son yıllarda kaynak maliyetimizin aşırı yükselmesine karşılık, tarım sektörünün özelliği, ülkemizin bilinen ekonomik ve sosyal şartları nedeniyle, kredi faizlerinin buna paralel yükseltilmesi mümkün olamamıştır.

Nitekim, 1989 yılında kaynak maliyeti %31'iken tarımsal kredilerin konularına göre; hayvansal üretim kredileri için %43, bitkisel üretim kredileri için %50 ve tarım araç-gereç kredileri için %55 faiz oranları uygulanmış, bu oranlar 08.09.1997 tarihine kadar artırılmamış, bu tarihten itibaren sırasıyla %59, %70 ve %76 seviyelerine yükseltilmiştir.01.07.1998 tarihinden tarihinden bu yana ise hayvansal üretim kredileri için %54, bitkisel üretim kredileri için %65 ve tarım araç-gereç kredileri için %71 faiz oranları uygulanmaktadır. Oysa bankanın kaynak maliyetleri 1995 yılında %84, 1996 yılında %92, 1997 yılında %94, 1998 yılında %127'dir. Bu nedenle, bankanın kullandırmış olduğu tarımsal kredilerden dolayı karşı karşıya kaldığı görev zararı giderek artmaktadır.

Bu itibarla; mevcut koşullar altında halen uygulanmakta olan tarımsal kredi faiz oranlarının aşağıya çekilmesi mümkün bulunmamaktadır.

SORU 2-Girdi maliyetlerindeki aşırı artışa rağmen tarım ürünlerine verilen taban fiyatlarının yeterli olduğuna inanıyormusunuz?

CEVAP 2-1998-1999 Yılları buğday ve arpa girdileri arasındaki fark konusu TMO'ni doğrudan ilgilendirmemekle birlikte, söz konusu girdi maliyetleri kampanya hazırlık çalışmalarında ilgili kuruluşlardan temin edilmekte ve hububat destekleme fiyatlarının tesbitinde kullanılmaktadır.

Gübre ve ilaç fiyatları Tarım Kredi Kooperatifleri Birliğinden, tohumluk fiyatları TİGEM'den, akaryakıt fiyatları da P.O.A.Ş. Genel Müdürlüğünden alınarak, girdilerde geçen yıla göre gübrede %39.6, akaryakıtta %46.3, tohumlukta %47.6, ilaçta %21.2 oranında artış olduğu belirlenmiştir.

Buğday Destekleme Alım Fiyatlarının belirlenmesinde ise; üretim maliyeti, yıllık enflasyon oranı, borsa fiyatları ve dünya ticari fiyatları (FOB) esas alınmaktadır.

1999 yılı için 2. grup ekmeklik buğday fiyatının %30 karlı, 1 Kg.'nın üretim maliyeti (kuru tarım şartlarında) 74.340 TL. olarak bulunmuştur. Bu fiyat bir önceki yıldaki 53.000

TL/Kg.'lık fiyata göre %40.3 oranındaki artışa denk gelmektedir. Toptan eşya fiyat endeksindeki artış %44.4, borsa fiyatlarındaki artış ise %41.2 oranında olmuştur.

Yine Mayıs ayında 2.grup ekmeklik buğdaya eşdeğer No:2 HRW buğdayın dünya FOB fiyatı 110 $/ton seviyelerinde iken, çiftçimize 193 $/ton fiyat verilmiştir.

Bu durumda, 1999 yılında verilen 80.000 TL/Kg'lık fiyat, geçen yıla göre %50.9 oranında arttırılmak suretiyle %30 karlı maliyetin, enflasyon oranının ve borsa fiyatlarındaki artışların çok üzerinde olmuştur. Ayrıca dünya fiyatlarından 83 $/ton daha fazla fiyat verilmiştir.

1999-2000 dönemi Hububat Ürünü Destekleme Alım Kampanyasına ilişkin karaname 01.07.1999 tarihinde yayımlanmıştır. Söz konusu kararnamenin ürün bedelleri ödemelerine ilişkin bölümünde ; ürün bedellerinin %50''i teslimatı müteakip, kalan %50'si ise 45 gün sonra ödenir denilmektedir.

Kuruluşumuz 1999/2000 alım döneminde haşhaş alımı dahil toplam 4.704.650 ton alım yapmış, ürün bedelleri toplamı 342 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Alımlarımız halen devam etmekte olup, hasat dönemi sonunda alımlarımız 5.3 milyon tona, alım bedelinin ise 420 trilyon TL'na ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda bütün imkanlar zorlanarak ürün bedellerinin zamanında ödenmesi ve çiftçimizin mağdur edilmemesi için gerekli tüm tedbirler alınarak haftalık bazda alım ödemeleri gerçekleştirilmektedir. En son 10 Ağustos 1999 tarihinde gerçekleştirilen alım havalesi ile birlikte, toplam 112 trilyon TL ödeme yapılmıştır. Halen çiftçilerimize büyük bir kısmı 45 günlük vadeden kaynaklanan 230 trilyon TL. borcumuz bulunmaktadır.

Ayrıca, üreticilerimizin ürünlerini TMO'sine teslim ettiği günden itibaren başlayan 45 günlük vadeli borçlarımız ise 02.08.1999 tarihi itibariyle kapatılmış olup, ürününü 17 Haziran 1999 tarihinde TMO'sine teslim eden üreticilerimiz ürün bedellerinin tamamını almışlardır.

Kuruluşumuzun finansman imkanları doğrultusunda bundan sonra da üreticilerimizin ürün bedellerinin ödenmesi için gayret sarfedilerek ödemelere devam edilecektir.

SORU 3-Çiftçilere yapılan desteklemeleri yeterli buluyormusunuz? 1999 yılında yapılan destekleme ödemeleri ne kadardır?

CEVAP 3-Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de tarım çeşitli şekilde desteklenmektedir. Bazı ürünlere Destekleme Alım Fiyatı verilerek kamu veya birlikler tarafından alınmaktadır.Bu sekildeki alımlarda üreticiye dünya fiyatının üstünde bir fiyat verilerek, üretici desteklenmektedir. Örneğin; 1999 yılında dünya piyasalarında buğday fiyatı 100-110 dolar/ton civarında iken üreticimize bu fiyatın 83 dolar/ton daha fazlası verilerek desteklenmiştir.

Yüksek fiyat verilmesi nedeniyle, TMO tarafından 17.Ağustos 1999 tarihi itibariyle alınan buğday miktarı 4 milyon tona, arpa miktarıda 900 bin tona yaklaşmıştır.

Bunun yanında girdilere de destek verilmektedir. 1999 yılında kimyevi gübreye 135 trilyon TL. ilaca 15,1 trilyon TL. ve tohuma ise 2,9 trilyon TL. destek verilmesi proğramlanmıştır.

Ayrıca, süt üretimi teşviği için de, 1999 yılında 12 trilyon TL. destek verilmiştir. Ülkemizde yapılan desteklemelerin GSMH'ya oranı giderek artmaktadır. OECD yöntemiyle

hesaplamaya göre tarımsal destekler GSMH'nın %10'una yakındır. Bu oranın OECD ortalaması %1,43'dür.

Bütün bu yapılan destekler, elbette ülke tarımı için yeterli değildir. Ancak ülkemizin kaynakları bellidir. Bu kaynaklar çerçevesinde desteklemeler yapılmaktadır.

SORU 4- Tarım sigortasına ne zaman geçmeyi düşünüyorsunuz? Doğal afet nedeniyle zarar gören çiftçilerin borçlarını erteleme ile birlikte nakti yardımda bulunmayı düşünüyormusunuz?

CEVAP 4-Tarımsal Ürünler Sigortası Kanun Tasarısı çalışmaları Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir.

Ülkemizde meydana gelen tabii afetlerle ilgili olarak afete maruz çiftçilere bakanlığımızca, 2090 ve 5254 Sayılı Kanunlar ve bu kanunlara bağlı olarak çıkarılan kararnameler çerçevesinde yardımlar yapılabilmektedir.

5254 Sayılı Kanuna göre, ekiliş ve ürünleri %40 ve üzerinde zarar gören ve bu durumları İl İhtiyaç Komisyonlarınca tesbit edilen üreticilere tohumluk yardımı yapılabilmekte ayrıca, 99/12637 Sayılı Kararname çerçevesinde tohumluk kredi borçları bir yıl faizsiz olarak ertelenebilmektedir.

2090 Sayılı Kanuna göre, tarımsal varlıkları %40 ve üzeri zarar gören ve bu durumları İl Hasar Tesbit Komisyonlarınca tesbit altına alınan üreticilerin hayvan kayıpları afet fonundan ayni olarak karşılanmakta ve yine 99/12637 Sayılı Kararnameye göre tüm tarımsal kredi borçları bir yıl faizsiz olarak ertelenebilmektedir.

10 Nisan 1999 tarihinde yayımlanan "Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilerin Borçlarının Ertelenmesi" hakkındaki kararname ile sadece tohumluk borçlarının ertelenmesi hükmü değiştirilerek bitkisel üretimle ilgili tüm borçların ertelenmesi sağlanmıştır.

Çiftçilerin T.C.Ziraat Bankasına ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarının ödeme süresi, çeşitli mahsullerden ortaya çıkan alacakları dikkate alınarak, 30 Eylül 1999 tarihinden itibaren üç ay süre ile cezai faiz uygulanmadan Aralık /1999 sonuna kadar uzatılmıştır.

10 Ağustos1999 Tarihinde Bakanlar Kurulunda görüşülerek kabul edilen karar ile 1999 yılında tabii afetlerden zarar gören çiftçilere tohumluk temini için, bakanlığımıza 30 trilyon TL.kaynak sağlanmıştır.

SORU 5-Sütçülüğün yoğun olduğu grup köylerde sütün muhafaza altına alınması için soğutma tankları kurmayı planlıyormusunuz?

CEVAP 5-Bakanlığımızca, Ortakların Mülkiyetinde Süt Sığırcılığı Projesi uygulayan kooperatiflerde proje gereğince, süt tankı mevcut bulunmaktadır.